

Sremski Karlovci, gradić na obroncima Fruške gore, na desnoj obali Dunava, slovi za najbarokniji grad u Srbiji. Tim stilom nisu obojeni samo državni objekti i verska zdanja već i fasade mnogih kuća, što ga čini gradom muzejom, najznačajnijim arhitektonskim centrom uz neosporni kulturni, duhovni i istorijski značaj koji je stekao u XVII vekova dugoj istoriji. Poslednjih godina Sremski Karlovci su se nametnuli i kao vinski centar Fruškogorskog vinogorja.

Međutim, sve to ne bi bilo dovoljno da Sremski Karlovci postanu i turistička Meka, da na tome poslednjih deset godina intenzivno ne učestvuje Turistička organizacija opštine Sremski Karlovci. Jasmina Beljan-Iskrin, direktorica Turističke organizacije napominje da je TO prethodne godine radila na podizanju kapaciteta u vinskom turizmu tj. na poboljšanju marketinga, kao i na nekim drugim projektima. -Nakon izrade operativnog marketing plana ustanovili smo koje su to ciljne grupe i tržišta na koje treba da idemo, s kojim materijalima, kako da radimo distribuciju i promocije. Radili smo nekoliko projekata konkurentnosti. Jedan od njih je bio usklađivanje signalizacije vinskih puteva sa putnom signalizacijom. S obzirom da je Ministarstvo radilo na signalizaciji vinskih puteva po Srbiji, Karlovci su bili problem jer u Karlovcima ima puno varija, a opet, specifični su uslovi, brdovit teren uskih trotora. Na malom prostoru nalazi se mnogo kulturno-istorijskih spomenika i registrvanih vinskih podruma, i mi smo imali toliko tabli da postavimo, a sve je pod zaštitom. Signalizaciju koja je planirana da se uradi za tri radila se deset meseci, zbog dozvola i specijalnih standarda koji važe za Karlovce. Pronađen je specifičan standard i mi smo napravili signalizaciju vinskog puta Karlovaca i Fruške gore, postavili smo podatke na sajtu, kao i bazu podataka za Frušku goru, zabeležile sve registrovane vinare koji primaju turiste. Iz te baze kasnije je iznedrio turistički proizvod „Vinski put Fruške gore“, gde su osim adresa vinogradara, vinara, zabeležena i vina koja oni proizvode, koja turisti mogu tamo da konzumiraju. Urađena je brošura sa mapom vinskog puta i Fruške gore i posebno mapom vinskog puta Sremskih Karlovaca. Na taj način pomogli smo i turistima da lakše mogu doći do vinarija, da znaju šta ih tamo očekuje, unapred imaju spremljene njihove kontakte, a s druge strane i vinarima smo omogućili da imaju povećan broj gostiju, s obzirom da sada gosti lakše dolaze do njih. Sledeći projekat konkurentnosti jeste diverzifikacija i specifikacija gastronomske ponude Sremskih Karlovaca i Fruške gore. Konstatovali smo koji su turistički proizvodi koje bi trebalo da razvijamo, npr. kratki odmori, kružne ture i sl. i u svim tim turističkim proizvodima sadržan je i kulturni turizam i u okviru kulturnog turizma i gastronomija. Ako obilazimo kulturno-istorijske znamenitosti, posmatramo prirodu, u jednom trenutku dođemo do toga gde ćemo da jedemo. I onda shvatimo da je problem jedne destinacije, Sremskih Karlovca i Srema (projekat je rađen u saradnji sa Irigom, Rumom, Indijom i Šidom, kasnije je

uključen i Beočin), gde gost da jede. Ako ode sa negativnom informacijom o tome, sve ostalo što je video će pasti u vodu ili će umanjiti sveukupan utisak. Da bismo probudili našu gastronomsku ponudu, koja svakako da na ovom prostorima ima šta da pokaže, uradili smo projekat unapređenja gastronomske ponude, i sada predstoji realizacija projekta. Mi smo poznati kao zemlja u kojoj se dobro jede, ali imamo problem da ako odete u neki restoran danas, da li ste sigurni da ćete isti kvalitet jesti sutra u tom istom restoranu. S druge strane, da li mi na Fruškoj gori nudimo nešto specifično ili kao i svi drugi. Jer mi imamo jednu te istu hranu, pa naši gosti danas u Beogradu, Nišu i na Fruškoj gori jedu isto. U pojedinačnim restoranima, na salašima imate i nasuvo sa krompirom, i taške i gomboce, i rezance sa makom, ali cilj našeg projekta je da ovu hranu nemaju samo seoska domaćinstva. Zar ne može ta knedla sa šljivama da bude servirana u nekom restoranu i da izgleda gala? Moramo da vodimo računa i da za vrednost koju platimo dobijemo kvalitet. Pitanje je danas da li cena uvek odgovara kvalitetu. Ovo su sitni koraci koje mi radimo, ali će bar uokviriti jedan deo te gastro ponude, koja se do sada nije radila. U planu je izrada sajta „Fruška gora Gastro and Wine“ i bošura „Fruška gora a la card“, edukacije sa ugostiteljskim radnicima, poljoprivrednim gazdinstvima i svima onima koji pružaju usluge hrane turistima. To podrazumeva edukacije sa šefovima kuhinja, stručnim kadrom u Srbiji, organizovaćemo radionice „Kuvaj i probaj“, i napravićemo jedan pravi sremački meni sa svim onim receptima koji tradicijom i ukusima pripadaju našem području. Uradićemo diverzifikaciju svih restorana u smislu da svi oni koji prođu obuku, da će biti klasifikovani. Neki restoran će dobiti oznaku da je restoran na otvorenom, drugi kao romantični restoran, ili restoran domaće kuhinje, neki će ostati italijanski restoran ali će dobiti nalepnicu gde će se videti ko je prošao obuku, koja je to vrsta restorana, a sve to sadržano u bošuri „Fruška gora a la card“. Na taj način pomoći ćemo turistima da lakše dođu do proverenih informacija. Pomoći ćemo i turistima i poljoprivrednim gazdinstvima time što ćemo im dati ideju za neka novu, staru hranu. S druge strane turistima ćemo pomoći da imaju što bolji izbor i kvalitet, što je bila i početna ideja ovog projekta, da se popravi kvalitet hrane na Fruškoj gori. U toj ponudi nećemo izdvojiti vinski turizam nego ćemo ga negde pri kraju projekta pridodati, nakon svih spomenutih obuka i edukacija i radionica za ugostitelje, spojimo sa vinarima i time zaokružiti tu ponudu. Do kraja godine, priču ćemo zaokružiti signalizacijom vinskih puteva, a naredne godine krenuli u realizaciju projekata vezanih za biciklističke ture. Nešto uporedo smo radili po pitanju ekologije i opšte prirodnih resursa, ali kada završimo ovu priču koja unapređuje sve ostale vidova turizma, onda ćemo se posveti daljim projektima. Budžet Sr. Karlovaca je jako mali kao opštine a velika su potraživanja. Radimo sa vrlo malo novca, a od nas se očekuje jako puno, jer su Karlovci izuzetno značajni za kulturu i duhovnost i sl. ali, nije ništa teško da radite, kao ni na drugom mestu, ukoliko imate volju i to volite.

Kada smo počinjali da radimo ni jedna vinarija nije primala turiste u svoj vinski podrum. Pre deset godina svima je bilo problematično kada je trebala da im dođe grupa turista jer nisu imali prostor. „To nam remeti vina“, govorili su. Sada imamo 17 registrovanih vinarija u Karlovcima, i svi primaju turiste, a desetak imaju specijalizovane prostore za degustaciju. Pre deset godina nismo imali u Karlovcima registrovan ležaj u privatnom smeštaju, a danas ima 150 izuzetno visoko kategorisanih ležaja. Povećava nam se broj noćenja iz godine u godinu. Ali je prošlo određeno vreme, mnogo rada i mnogo priče. Nama nije nikada problem da izađemo na teren. Ako neko hoće da opremi sobu za izdavanje, sugerišemo mu, i u principu radimo mnogo sa ljudima. Imamo crkve, sa kojima saradujemo, a objekti imaju svoj specifikum. Vladika živi u Patrijaršijskom dvoru. Patrijaršijski dvor ima posebno radno vreme. Nekada Patrijaršijski dvor nije primao goste. Vremenom su neke prostorije uređene, sada se gosti primaju, a ulaznice se

naplaćuju. Isto tako i Karlovačka gimnazija. Sada sve izgleda lako, a kada smo mi počinjali da radimo kao TO, nismo imali nikog ko dočekuje goste, autobusi su prolazi kroz centar grada, koji nije bio ovako lepo sređen kao danas. Danas imamo jako dobru vodičku službu uvedenu 1996. godine, odmah pošto smo počeli da radimo, i ona u kontinuitetu radi dobro. Danas u Karlovcima ima ko da vas dočeka i možete da uđete u gotovo sve objekte, a nekada se moglo uću u Gradski muzej i crkve. Sada možete da idete i na degustacije vina...

Iako je mnogo toga urađeno, mnoge resurse smo pretvorili u gotove proizvode koji imaju svoju vrednost i prodaju se, ima tu još mnogo toga da se radi. Dunav nam na žalost nije iskorišćen. On je ostao kao resurs. Imamo sjajan plan razvoja sportskih i rekreativnih sadržaja kraj Dunava, ali postoji problem sa brzim prugama. Dok se to ne reši, a rešava se, mi ne možemo ništa da gradimo na Dunavu. Ali kada se reši problem prelaza pruge, tada ćemo na to maksimalno usmeriti naše aktivnosti da bi Dunav imao svoju svrhu za turiste i za građane - zaključila je gospođa Jasmina Beljan-Iskrin.